

Sofia 2/2010

HELSINGIN
KAUPUNGINMUSEON
ASIAKASLEHTI

HELSINGFORS
STADSMUSEUMS
KUNDTIDNING

Asfalttia ja auringonkukkia

SIMO RISTAN JA EEVA RISTAN
HELSINKI-VALOKUVIA 1969–1979

OVI AUKI PORRASHUONEISIIN • ROLIGT PÅ MUSEUM? • "VOSSIKKA INNOITTAI MEITÄ IHAN PÄIVITTÄIN"

Sisältö

Helsingin kaupunginmuseo / Simo Rista

Sivu 6

Simo Rista ja Eeva Rista tallensivat kameroineen Helsingin arkea monien mullistusten 1970-luvulla. Asuntomie-
lenosoitus Eduskuntatalon edustalla,
24.9.1970.

Helsingin kaupunginmuseo / Juhon Numi

Sivu 16

Porrashuone on jokapäiväinen elämän näyttämö kodin ja kadun välissä. Arjen pyöritystä, etenkin halkojen ja muun taloustavaran kuljetusta, helpotti Satamakatu 2:n keittiö-
portaassa 1800-luvun lopulla kätevä nostolaite.

**4 Helsingin muinaismuistot
vaativat vaalimista**

6 Asfalttia ja auringonkukkia

**10 Kaupunginmuseo laajenee
verkossa**

12 Muistatko?

14 Roligt på museum?

**15 Kaupunginmuseo keskittää
toimintojaan**

16 Ovi auki porrashuoneisiin

17 Museo valokeilassa

**18 "Vossikka innoittaa meitä
ihan päivittäin"**

19 Tutkijan työpöydältä

20 SOFIAN UUTISIA

22 Brief in English

**23 Tapahtumakalenteri
elokuu 2010–
tammikuu 2011**

24 Museot ja näyttelyt

Helsingin kaupunginmuseo / Juhon Numi

Sivu 12

Täällä minä asuin nuorena
tyttönä! Signe Branderin kuvat
innoittavat myös muistisairaita.

Helsingin kaupunginmuseo / Ritva Mannermaa

Sivu 18

Miten saadaan ajurinkiesit lentämään?
Museon kokoelmatyössä kohtaa mitä
yllättävimpiä haasteita.

Sivu 11

Jo on aikoihin eletty,
kun Signe Branderkin
on Facebookissa.

Kansikuva

Kultaista kirjaa lukemassa. Kallio, Viides linja 4, toukokuu 1970.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo / Simo Rista.

Sofia

2/
2010

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON ASIAKASLEHTI / HELSINGFORS STADSMUSEUMS KUNDTIDNING

PÄÄTOIMITTAJA/HUVUDREDAKTÖR Tiina Merisalo, museonjohtaja • **TOIMITUS/REDAKTION** tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen • **OSOITE** PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki, puhelin (09) 3103 6630, telekopio (09) 3103 6664 • **ADRESS** PB 4300, 00099 Helsingfors stad, telefon (09) 3103 6630, telefax (09) 3103 6664 • **VERKKOSIVUT/NÄTSIDOR** www.helsinginkaupunginmuseo.fi / www.helsingforsstadsmuseum.fi • **SÄHKÖPOSTI/E-POST** kaupunginmuseo@hel.fi • **ULKOASU/LAY OUT** Lagarto • **KIRJAPAINO/TRYCK** Suomen Graafiset Palvelut Oy • **ISSN** 1457-9049. Seuraava lehti ilmestyy tammikuussa 2011. Följande nummer utkommer i januari 2011.

MYLLERRYSTÄ JA MENESTYSTÄ

KULUVA VUOSI on myllertänyt museossa niin mieliä kuin paikkojakin. Torikorttelien elävöitys toi Sofiankadulle työmaan aitoineen, kontteineen ja koneineen. Kaupungin heikot talousnäkymät ja valtuuston asettamat säästötavoitteet velvoittivat museon karsimaan palvelutarjontaansa. Päädyimme sulkemaan kolme museota ja keskittämään niiden toimintoja, jotta voisimme tarjota vaihtuvaa, monipuolista sisältöä jäljellejäävissä, uudistuvissa – ja edelleen runsaslukuisissa museoissamme.

Kaupunginmuseo kehittää toimintaansa niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina ja rakentaa parempaa museota yleisön ja koko yhteiskunnan iloksi. Voi toki tuntua nurinkuriselta, ettei edes museo saata jäädä kiinni menneeseen. Kun luo uutta, on uskallettava luopua vanhasta ja antaa tilaa idullaan oleville asioille.

Meitä innoittava tulevaisuuden hanke on museon ytimen muutto Sofiankadulta

Elefantti-kortteliin, Sederholmin talon naapurustoon, osana Torikorttelien avaamista ja elävöitystä. Uusi kaupunginmuseo tarjoaa kaikenikäisille nykyisiä paremmat näyttely- ja yleisötilat museokauppoineen ja kahviloineen. Uusia mahdollisuuksia avaavat vaihtuvien näyttelyiden sali sekä kolme hienoa sisäpihaa.

Myllerryksen keskellä museon alkuvuosi oli menestys: näyttelyt vetivät kesäkuun alkuun mennessä lähes 81 000 kävijää eli yli 40 % enemmän kuin vastaavana aikana edellisvuonna. Joukot saanee liikkeelle myös syksyn uutuus, 1970-luvun Helsinkiä esittelevä *Asfalttia ja auringonkukkia* -valokuvanäyttely Hakasalmen huvilassa. Siihen ja muihin museon kuumisiin voitte jälleen tutustua Sofian sivuilla.

Museonjohtaja Tiina Merisalo Falkmanin talon pihalla, joka tulee osaksi uutta kaupunginmuseota Elefantti-korttelissa.

Juha Nummi

Tiina Merisalo
museonjohtaja/museidirektör

Museidirektör Tiina Merisalo på Falkmanska husets gård som blir en del av det nya stadsmuseet i kvarteret Elefanten.

SUCCÉ OCH OMVANDLING

I ÅR har vi på stadsmuseet genomgått många förändringar. Torgkvarterens upplivande förvandlade Sofiegatan till en byggplats med staket, containers och maskiner. Stadens dystra ekonomiska läge och sparsträvanden som fullmäktige ålagt förpliktade museet att skära ner på sitt serviceutbud. Vi beslöt att stänga tre museer och omlokalisera deras verksamhet för att kunna erbjuda växlande och varierande innehåll i våra återstående, alltså talrika museer som kommer att förnyas.

Stadsmuseet utvecklar sin verksamhet i både nöd och lust och bygger ett bättre museum till sina kunder och hela samhället. Det kan kännas paradoxalt att inte ens museerna får fastna i det förflutna. När man skapar något nytt, måste man våga överge det gamla.

Ett framtidsprojekt som inspirerar oss är att museets kärna överflyttas

från Sofiegatan till kvarteret Elefanten, där även Sederholmska huset finns. Stadsmuseet har därmed en väsentlig roll i Torgkvarterens öppnande och upplivande. Det nya stadsmuseet bjuder besökare i alla åldrar på bättre utställningslokaler och övriga utrymmen. Nya möjligheter öppnas genom en sal för växlande utställningar och tre fina innergårdar.

Mitt i omvandlingen har årets första månader varit en succé. Våra utställningar samlade i januari-maj nästan 81 000 besökare, dvs. över 40 % mera än under respektive period i fjol. Folk torde även lockas till utställningen *Asfalt och solrosor* som i höst presenterar foton från 1970-talets Helsingfors i Villa Hagasund. Ni kan läsa mera om den och andra museinyheter på Sofias sidor.

Helsingin muinaismuistot

Helsingissä on monenlaisia arkeologisia muistoja menneisyyden eri vaiheista. Lainsuojasta huolimatta niiden säilymistä uhkaavat tietämättömyys, välinpitämättömyys ja ilkivalta.

Helsingin kaupunginmuseo / Markku Heikkinen

Pakilan Nuotiopuistossa, Paloheinäntie 58, on kunnostettuja ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteita, jotka kärsivät roskaamisesta ja ilkeillä monien Helsingin muinaisjäännösten tavoin.

VUONNA 1963 SÄÄDETYN muinaismuistolain mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Lain mukaan niiden kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu niihin kajoaminen ilman viranomaisten lupaa on kielletty.

Esihistoriallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat asuinpaikat, haudat, kivikehät, kalliomaalaukset ja uhripaikat. Historialliselta ajalta joukkoon luetaan vanhojen kaupunkien kulttuurikerrokset sekä maaseutuasutukseen, elinkeinoihin, teollisuuteen, kirkkoon, sotahistoriaan, liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset. Kiinteät muinaisjäännökset ovat automaattisesti rauhoitettuja ilman erillisiä viranomaispäätöksiä. Museovirasto pitää rekisteriä Suomen tunnetuista muinaisjäännöksistä.

Teksti: Markku Heikkinen, tutkija

vaativat vaalimista

Helsingissä kaupunkisuunnitteluvirasto merkitsee kaupunginmuseon kanssa kaavoituksen yhteydessä kiinteät muinaisjäännökset suojelumerkinnöin asemakaavakarttoihin. Merkintä osoittaa suojelukohteen laajuuden ja ohjaa paikallisviranomaisen kaupunginmuseon tai Museoviraston puoleen, jos alueella aiotaan tehdä muinaisjäännöksiä koskevia toimenpiteitä.

Mikä on kiinteän muinaisjäännöksen alin ikäraja? Muinaismuistolaissa puhutaan yleisesti muinaisista ajoista. Irtainten muinaisesineiden ja hylkyjen kohdalla ikäraja on sata vuotta, mitä voidaan pitää nyrkisääntönä. Nuorempiakin muinaisjäännöksiä silti on. Muinaistieteellinen toimikunta päätti 1971 ensimmäisen maailmansodan aikana rakennetun Helsingin maalinnoituksen kuuluvan muinaismuistolain piiriin. Nyt myös toisen maailmansodan linnoitteita aletaan kohdella samoin. Joustoa on toisinkin päin, sillä orjalinen ikärajan noudattaminen toisi rekisteriin valtavan määrän hyvin yleisiä maaseudun asutus- ja elinkeinohistoriallisia kohteita sekä laajoja nuoria kaupunkialueita.

Kiinteitä muinaisjäännöksiä uhkaa maankäyttö eri muodoissaan – kuten asia on ollut vuosituhansia. Ihmiset ovat käyttäneet samoja alueita jatkuvasti ja muokanneet ympäristöä tarpeittensa mukaan.

ESIHISTORIAN MUISTOJA HELSINGISSÄ

Helsingissä eri-ikäisiä kiinteitä muinaisjäännöksiä löytyy eri puolilta kaupunkia. Maannousun takia kivikautiset asuinpaikat sijaitsivat etupäässä kaupungin luoteisosassa muinaisen merenlahden rantamilla. Useimmat näistä ovat entisillä tai nykyisillä peltoalueilla, joilla auraus on tuhonnut niitä vuosisatojen ajan. Peltokohteiden arkeologisissa tutkimuksissa löydetään kuitenkin yhä tulisijoja ja muita rakenteita esineiden lisäksi. Kiinteä muinaisjäännös ei estä viljelyä.

Useat kivikautiset asuinpaikat ovat entisissä hiekkakuopissa, sillä kivikauden ihmiset viihtyivät hiekkaisilla rannoilla. Hiekanotto on muinoin suurimmaksi osaksi tuhonnut tällaiset kohteet Helsingissä. Muinaismuistolaki määrää keskeyttämään työt, esimerkiksi hiekanoton, jos ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös tavataan rakennustöiden yhteydessä. Yleisiä rakennushankkeita suunniteltaessa toteuttajan pitäisi selvittää etukäteen, koskeeko se kiinteitä muinaisjään-

nöksiä. Jos yksityinen työhanke aiheuttaa arkeologiset tutkimukset tai siitä aiheutuu erityistoimenpiteitä kohteeseen säilyttämiseksi, kustannukset lankeavat hankkeen toteuttajalle, jos niitä ei katsota kohtuuttomiksi.

Helsingin metsäalueilla ei ole kuin muutama esihistoriallinen kohde. Muualla maassa juuri nämä ovat suurimman tuhoutumisuhan alla metsänaurauksen ja metsäkoneiden takia, vaikka tietojärjestelmiä on kehitetty jatkuvasti. Kivikautista asuinpaikkaa on vaikea havaita metsätyökoneen ohjaimista. Asuinpainanteet jäävät maallikolta usein huomaamatta tai hautaröykkiöitä ei eroteta maaston luonnollisesta kivikosta.

KOVIA KOKENEET RÖYKKIÖHAUDAT

Helsingin rannikolla on kaksi pronssikauden loppuun ajoittuvaa hautaröykkiöiden keskittymää. Myös nämä ovat kokeneet aikojen kuluessa kovia. Esimerkiksi 1800-luvun lopulla Herttoniemen kesähuviloita rakennettaessa rakennusmateriaalit otettiin mahdollisimman läheltä. Näin Kipparkalliolla olleiden röykkiöiden kivet joutuivat läheisen höyrylaivalaiturin ja jääkellarin rakenteisiin. Tällöin oli jo voimassa vuoden 1883 muinaismuistoasetus, jonka olisi pitänyt estää vahingot. Laki oli kuitenkin tuntematon tavalliselle kansalle. Osa kivistä saatiin takaisin röykkiöihin, mutta aikojen kuluessa ne ovat kadonneet jälleen. Nämä kaksi röykkiötä onkin poistettu suojeltujen muinaisjäännösten luettelosta.

Samanlainen tuho kohtasi monille tuttua Meilahden hautaröykkiötä, joka oli Helsingin ensimmäinen arkeologinen tutkimuskohde vuonna 1886. Röykkiön kivet katosivat 1911 läheisen ukkokodin perustuksiin. Viranomaiset hankkivat kivet takaisin. Seuraavan kerran röykkiöstä vietyjä kiviä aseteltiin paikoilleen 1920-luvun lopulla. Nykyinen röykkiö on siis usean jälleenkasaamisen tulos.

Nykyään ilkeällä kärsii eniten Herttoniemen Sorsavuoren röykkiö, joka oli aiemmin turvassa suljetulla satama-alueella. Uuden Herttoniemenrannan kaupunginosan synnyttyä sataman tilalle nuorisotila on alkanut huvikseen vierittää kiviä röykkiöstä. Tietämättömyydestä ei ole kyse, koska kaupungin ainoa röykkiöiden infotaulu on aivan vieressä. Museovirasto ja kaupunginmuseo ovat jo useasti koonneet kivet takaisin röykkiöön, mutta työ tuntuu toivottomalta. Vasta nuorten tajutessa tuhoavansa omaa menneisyyttään muinaishauta säilyy.

LINNOITUKSIA KESKIAJALTA JA MAAILMANSODAN VUOSILTA

Vartiokylän linnavuori, joka on kaupunginmuseon tutkimuksissa ajoitettu keskiajan alkuun, vaurioituu nykyisin lähinnä pikkupoikien heitellessä pienempiä kiviä pois kylmämuuratusta valleista. Vallit kärsivät pahemmin 1910-luvulla, jolloin ensimmäisen maailmansodan

aikana rakennetun Helsingin maalinnoituksen juokshaudat, taisteluhaudat, tulipesäkkeet, suojahuoneet ja luolat muokkasivat aluetta voimakkaasti. Tosin nämä linnoitteet saivat vuorostaan lainsuojan 1971.

Helsingin maa- ja merilinnoitus on ylivoimaisesti kaupungin suurin kiinteiden muinaisjäännösten ryhmä. Helsingin ulkoreunoilla kehänä kulkeva linnoitusketju on ollut tietoisien tuhoamisen ja ilkeällä kohteena. Jo itsenäisyyden alussa suurin osa linnoitteista todettiin Suomen armeijalle käyttökelvottomiksi ja niistä irrotettiin metalliosia rakenteita räjäyttämällä. Myöhemmin ne ovat jääneet asutuksen levitessä rakentamisen alle, kaatopaikoiksi tai kotipihojen kompostin pohjiksi. Tämä kaikki on kiellettyä muinaismuistolain nojalla samoin kuin uudenaikaisempi vahingonteko graffiti-maalauksin. Nykyään linnoitteilla leikitään muovikuula-aseilla, mikä on paitsi vaarallista jyrkkien seinien ja korkeuserojen takia myös vahingollista maatumattomien värikuulakerrosten tarttuessa muinaisjäännöksiin.

VASTUU ON JOKAISELLA

Historiallisen ajan arkeologia ja muinaisjäännökset ovat 1990-luvulta lähtien tulleet yhä keskeisemmin esille kulttuuriympäristön vaalimisessa. Tällaisia kohteita ovat muun muassa historiallisen ajan kylätontit, joiden kartoitus käynnistyy kaupunginmuseossa tänä vuonna. Samoin Helsingin 1500–1800-lukujen Vanhan ja Uuden Helsingin kaupunkialueiden kerrostumat ovat tulleet tutkimuksen ja suojelun piiriin voimakkaammin. Sekä kaupungin että yksityisten toimijoiden täytyy ottaa entistä tarkemmin huomioon kaupungin vanhassa keskustassa katu- ja pihapintojen alla piilevät kulttuurikerrokset ja kiinteät rakenteet jo suunnitteluvaiheessa ja varautua arkeologisiin valvontoihin tai kaivauksiin.

Arkeologiaa harrastavien määrä on kasvanut viime vuosikymmeninä. Harrastaja voi työskennellä vapaaehtoisena arkeologisilla kaivauksilla, harrastaa muinaisia kädentaitoja tai tehdä itse havaintoja muinaisjäännöksistä niihin kajoamatta. Kaikki eivät silti noudata muinaismuistolakia tai muitakaan lakeja. Viime vuosina Helsingissä on liikkunut muun muassa metallinetsimin varustettuja ”harrastajia”, jotka ovat tehneet koekuoppia kylätonteilla ja jopa arkeologisella kaivausalueella. Tietämättömyydestä lienee tuskin kyse. Näistä laittomuuksista on tehty rikosilmoitukset, mutta tekijöitä ei ole saatu kiinni.

Muinaisjäännösten – samoin kuin koko Suomen kulttuuriperinnön ja ympäristön – säilyminen on kaikkien vastuulla. Välinpitämättömyys on suurin ongelma, tietoa ja neuvoja on kyllä saatavilla maankäyttöä suunnitteleville ja muille tarvitseville. Jokaisen tulee kunnioittaa muinaisjäännöksiä jättämällä ne rauhaan kuten laki määrää, koska niihin kajoava tuhoaa meidän yhteistä menneisyyttämme.

Helsingin kaupunginmuseo / Eva Risa

Asfalttia ja auringonkukkia

Muuttuvan kotikaupunkinsa katujen arkea ututterasti tallentaneiden valokuvaajien laaja tuotanto tarjoaa nostalgisen matkan 1970-luvulle syksyn suurnäyttelyssä Hakasalmen huvilassa ja samalla julkaistavassa kirjassa.

KUN SIMO JA EEVA RISTA LIKKUIVAT 1970-luvulla Helsingin keskustassa tai lähiöissä, heillä oli aina kamera mukanaan toisin kuin muilla kaduntallaajilla. Kamera ja kameralaukku objektiivineen tai vähintään pelkkä kamera kaulassa he lähtivät kotoaan Liisankadulta ja dokumentoivat helsinkiläistä arkea ja vähän juhlaakin. ”Oli pakko palata takaisin hakemaan kamera, jos sen unohti kotiin”, kertoo Simo Rista.

Kaikkiaan Helsinki-kuvia kertyi vuosina 1969–1987 noin 60 000. Kuvat ovat tulleet tutuiksi näyttelyistä ja julkaisuista, mutta ennen kaikkea internetistä, jossa osaa niistä on vuodesta 1999 esitelty otsikolla *Stadin taivaan alla*. Kaupunginmuseon kokoelmiin kuvat liitettiin 2008. Nyt niistä on poimittu valikoima *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyyn, joka on esillä Hakasalmen huvilassa 14.10.2010–27.2.2011, sekä samannimiseen valokuvateokseen.

ARKKITEHTUURIKUVISTA LAPSIKUVIIN

Kaikki alkoi, kun valokuvaaja Simo Rista halusi vapautua arkkitehtuurivalokuvauksessa käyttämänsä isokokaisen ja raskaan palkkikameran kahleesta. Hän otti käyttöön Leicaflex-kinofilmikameran ja suuntasi sen pois päin arkkitehtuurista. Hän otti kuvan sieltä ”minne silmä sattui pysähtymään”. Ja silmä pysähtyi ihmisten arkeen kaupungin kaduilla ja toreilla, takapihoilla ja puistoissa. Aluksi Rista kuvasi filmin päähän jääneitä tyhjiä ruutuja. Vasta myöhemmin alkoi järjestelmällinen kaupungin arjen dokumentointi ja kokoelma alkoi karttua.

Rautatientori, huhtikuu 1971.

Ammattikuvaamisen lisäksi Simo Rista opetti Taideoppilaitoksen ammattikoulussa valokuvausta. Vuonna 1970 hän halusi tarjota opiskelijoilleen oikeita kuvaustehtäviä. Niin syntyi kokoelman ytimeen kuuluva lapsi-aiheisten kuvien kokonaisuus. Kuvia tarvittiin Kallion kirjaston valokuvanäyttelyyn, joka liittyi Helsingin juhlaviikkojen *Puisto on meidän pihamaa* -lastentapah-tumaan Karhupuistossa. Valokuvaajaopiskelijoiden tehtävänanto näyttelyä varten oli selkeä: ”Dokumentoi-kaa Helsingin Kallion ja Sörnäisten lasten leikkipaikat ja kulkureitit.”

Opiskelijat, joiden joukossa oli myös Eeva Pakkala (myöhemmin Rista), lähtivät Kallioon ja Sörnäisiin lasten arkea kuvaamaan. Millaista oli kivikaupungin lasten elämä kotipihoilla, leikkipuistoissa ja kaduilla, miettivät valokuvaajat. Aiheita löytyi muun muassa

Tokoinrannan leikkipuisto. Eläintarhantie, toukokuu 1970.

Helsingin kaupunginmuseo / Eeva Rista

kivitalojen aidatuilta takapihoilta, kadunkulmista ja koulujen pihoilta. Simo Rista valokuvasi oppilaittensa kanssa samoilla paikoilla. Eevan ja Simon tuolloin ottamista kuvista muotoutui havainnollinen, hauska ja liikuttavakin kuva-aineisto, joka kertoo paljon 1970-luvun lapsuudesta kivikaupungissa.

”ONKO SULLA KUVAA RUUHKASTA?”

Kuvia karttui lisää, kun Simon ja Eevan tuttavapiiriin kuuluneet Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston arkkitehdit tarvitsivat valokuvia työtään varten. Painis-kellessaan Helsingin vuoden 1970 yleiskaavan parissa ja ”päästäkseen työstämäänsä maisemaan” he käyttivät apunaan Eevan ja Simon kuvia. Kun Helsingin itäisiä alueita suunniteltiin, pyydettiin valokuvaajia menemään sinne. Kuviin ikuistuivat Herttoniemi, Mellunkylä ja Vuosaari. Toisella kuvausmatkalla vuorossa olivat Suutarila, Tapaninkylä, Malmi ja Oulunkylä. Ristojen matka taittui tipparellulla, ja arkkitehtien ehdottamille paikoille tullessa kamera tallensi sen, mitä nähtiin.

Arkkitehtien kanssa pinnakkaisista valittiin kuvia suunnittelun avuksi sekä esimerkiksi kaupunkisuunnitteluviraston raporttien kansikuviksi. Tuohon aikaan arkkitehti saattoi tiistaina kysyä: ”Onko sulla kuvaa liikeneruuhkasta?” ”Ei ole vielä, mutta perjantaina on”, vastasi Simo ja lähti Eevan kanssa kuvaamaan Rautatien torin bussijonoja.

Helsingin yleiskaava -näyttely vuonna 1970 koostui suureksi osaksi Simo Ristan ja Eeva Ristan valokuvista. Niiden yhteyteen olivat näyttelyn työryhmän arkkitehdit huopakynällä kirjoittaneet havainnollistavat tekstinsä. Kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytilassa 19 päivää esillä ollut näyttely oli erittäin suosittu – sen

Helsingin yleiskaava
1970 -näyttely.
Pohjoinen
Makasiinikatu 9,
marraskuu 1970.

Helsingin kaupunginmuseo / Eeva Rista

näki noin 9 000 ihmistä. Yleiskaavanäyttely oli myös interaktiivinen: yleisö sai kirjoittaa mielipiteitään näyttelyplanssien vieressä roikkuviin makulatuuri-pareihin. Ja niitä kertyi:

Unohtakaa koko Merihaka!

”Trafik planerare”: använd huvudet –
inte ”bara” datorn

Missä keskustalaiset ulkoilee?

Yliopisto Malminkartanoon!

Ei enää laatikon muotoisia taloja!

MIELENOSOITUKSET, MARSSIT JA MUISTOMERKKI

Suuret lakot ja mielenosoitukset leimasivat 1970-luvulla pääkaupungin katukuvaa. Elettiin aktiivisen yhteiskunnallisen vaikuttamisen aikaa ja monet kaupunkilaiset uskoivat muutoksen mahdollisuuteen. Heihin kuuluivat myös Simo ja Eeva, jotka juoksivat mielenosoituskulkueiden rinnalla ja kuvasivat sekä mielenosoittajia että heidän yleisöään. Optimismi ja usko inhimilliseen kehitykseen innostivat etenkin opiskelijoita. Nuorten into näkyy hyvin muun muassa Simo Ristan kuvasarjassa yliopiston hallinnonuudistusta vastustavasta mielenosoituksesta vuonna 1970.

Kokoelman kuviin ovat tallentuneet SKDL:n vappumarssin liput ja katsojien ilmeet. Hienon kokonaisuuden muodostavat vuoden 1918 sodan uhrien muistomerkin paljastustilaisuudessa otetut kuvat elokuulta 1970. Kamera ei kuitenkaan ole tallentanut juhlapuhujien pönötystä. Sen sijaan kuvissa esiintyy juhlan yleisö, nuoret ja vanhat, jotka väsyivät pitkiin puheisiin kuumana päivänä ja istuivat maassa juh-lavaatteissaan. Väsymys ja muut juhlan nostattamat tunteet näkyvät ihmisten kasvoilla. Niistä ”heijastui iloa, ylpeyttä, patoutunutta surua ja liikutusta”, kertovat Eeva Rista ja Simo Rista.

OPTIMISMIN AIKA

Ristojen kaupunkikuvat eivät keränneet palkintoja valokuvanäyttelyissä. Tärkeintä ”ei ollut nimen jääminen valokuvataiteen historiaan”. Tärkeintä oli, ”että oltiin mukana, paikalla ja ehkä vaikutettiin kuvien avulla”. ”Taistelimme hyviksi kokemiemme asioiden puolesta”, sanovat Simo Rista ja Eeva Rista. Kuvissa voikin nähdä kantaottavuutta, sillä niiden rehellinen arjen kuvaus tuo rivien välissä esiin myös kaupungin epäkohtia: syrjäytyneitä ihmisiä, purkutuomion saaneita rakennuksia ja liikeneruuhkia.

”Kaikesta huolimatta se oli optimismin aikaa”, toteaa Eeva Rista. 1970-luvun voi muistaa joustamattomien periaatteiden ja taistolaisuuden aikana, mutta sillä vuosikymmenellä monet asiat oikeasti muuttuivat. Helsinkiin luotiin kattava päivähoidoverkosto, työsuo-

Rakastan elämää. Karhupuisto. Helsingin juhlatiivit,
toukokuu 1970.

jelua parannettiin, ryhdyttiin kehittämään vanhusten-
hoitoa ja siirryttiin peruskoulujärjestelmään.

KAUPUNGIN ARKI – MUUTTUVA JA MUUTTUMATON

Ristat dokumentoivat vuosina 1969–1979 Helsingin
muutosta. *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelystä
voi löytää paljon kadonnutta, mutta myös meidän
aikaamme säilynyttä Helsinkiä. Kadonnutta ovat
rakentamattomat kaupunkimaisemat Itä-Helsingissä,
puhelinkioskit ja savuiset baarit. Yksityiskohdista voi
muistaa valtavat silmälasikehykset, itse neulotut lasten
villatakit, Pukevan ja suuret mielenosoitukset. Mukana
on aineistoa ajalta, jolloin lapset leikkivät sisäpihoilla
kivikaupungissa ja rakentamattomilla joutomailla
lähiöissä, jolloin vanhuksat tekivät ostoksensa kivijal-
kakaupoissa ja jolloin mielenosoituksissa oli mukana
kaikenikäisiä vauvasta vaariin.

Muuttumattomuutta puolestaan edustavat otokset,
joissa ovat pääosassa Helsingin tuuliset ja sateiset, sa-
teenvarjot nurin kääntävät päivät, vakavat helsinkiläiset
liikennevaloissa odottamassa. Pysyvyyttä edustaa myös
esimerkiksi Eeva Ristan kuvasarja, jossa kalliolainen
lastentarha tekee päivittäistä matkaansa tarhasta puis-
toon leikkimään. Neljäkymmentä vuotta on kulunut,
mutta edelleen lapset hoitajineen vaeltavat puistoon
samoja kotikaupunkinsa Helsingin katuja pitkin.

Helsingin kaupunginmuseo / Eeva Rista

Kalliolainen lastentarha matkalla Tokoinrannan
puistoon, toukokuu 1970.

Vuoden 1918 sodan uhrien muistomerkin paljastus-
tilaisuus. Pohjoinen Stadionintie, 30.8.1970.

Helsingin kaupunginmuseo / Eeva Rista

ASFALTTIA JA AURINGONKUKKIA
Simo Ristan ja Eeva Ristan
Helsinki-valokuvia 1969–1979

Hakasalmen huvila,
Mannerheimintie 13 D
14.10.2010–27.2.2011
ke–su 11–17, to 11–19

Helsingin kaupunginmuseo alkoi Suomessa ensimmäisten joukossa tuottaa verkkonäyttelyitä. Viidessätoista vuodessa Verkkomuseo on kasvanut melkoiseksi Helsinki-tiedon varannoksi.

Kaupunginmuseo laajenee verkossa

PISTÄYDY VERKKOMUSEOSSA!

Teksti: Jere Jäppinen, tutkija

Arkeologian ja vanhemman historian ystävä löytää paljon tutustumisen arvoista: keskiaikaisesta Vartiokylän linnavuoresta, kantakaupungin pinnan alla lymyvistä 1600–1700-luvun muistoista ja Ruotsin ajan helsinkiläisistä kertoo useampikin verkkonäyttely. Näitä aikoja valottaa myös Verkkomuseon uutuus, *Matkamuistoja 1700-luvun Helsingistä ja Viaporista* -näyttely, joka esittelee kepeästi varhaisten koti- ja ulkomaisten vierailijoiden päiväkirjoihinsa ja matkakertomuksiinsa kirjaamia kokemuksia Helsingistä ja Suomen silloisesta päänähtävyydestä, Viaporin merilinnoituksesta.

Museon kuvakokoelmien runsaudesta on ammentu lukuisiin verkkonäyttelyihin: *Helsinki kehityksissä* -näyttely johdattaa kaupungin historiaan taideteosten kautta ja *Mika Waltarin jäljillä* -näyttelyssä kirjailijan romaaniatkelmat luovat aikalaisvalokuvii erityistä hehkua. Ikisuositun Signe Branderin valokuvia esitellään muun muassa kuvarinnastuksina nykyaikaan, ja hänen tuoreen tutkimuksen esiin tuomat panoraamakuvansa pääsevät oikeuksiinsa nimenomaan Verkkomuseossa internetin suomin keinoin.

Verkkomuseoon voi tutustua osoitteessa

www.helsinginkaupunginmuseo.fi/verkkomuseo.

Uudessa *Matkamuistoja 1700-luvun Helsingistä ja Viaporista* -verkkonäyttelyssä alkukieliset sitaattit, värikäs kuvitus, äänitehosteet ja aikakauden musiikki kutsuvat retkelle ensimmäisten meillä päin seikkailleiden turistien jalanjäljissä.

VERKKOMUSEO TÄYDENTÄÄ mainiosti kaupunginmuseon näyttelyvalikoimaa. Verkkomuseo on aina avoinna ja saavutettavissa miltä tahansa internetiin kytketyltä tietokoneelta. Verkossa on mahdollista esitellä museon laajoista kokoelmista sellaista aineistoa, joka ei tällä erää ole esillä missään museonäyttelyssä, ja sellaistaakin, jota ei sen herkkyyden vuoksi ole mahdollistakaan pitää näytteillä. Sähköinen muoto sallii myös monia käytännöllisiä ja elämyksellisiä tiedon esittämistapoja, joita ei voi toteuttaa museossa.

Verkkomuseon kaksikymmentä näyttelyä ja viisi tietokantaa tarjoavat runsaasti tietoa Helsingistä mitä erilaisimmista näkökulmista – ja samalla katsauksen internetin museosovellusten kehitykseen. Erityisen anteliaasti on esillä Helsingin rakennusperintö: kävelyretken teemaksi voi valita vaikkapa Helsinginniemen puutalot, jugendarkkitehtuurin ja itsenäisyyden ajan rakennukset. Kansainväliseen art nouveau -tyyliin voi tutustua jopa pelin muodossa. Vuosittain täydentyvät eri kaupunginosien rakennusinventoinnit sisältävät täsmätietoa yksittäisistä taloista.

LISÄÄ SÄHKÖÄ KAUPUNGINMUSEON VIESTINTÄÄN

Teksti: Salla Niemi, verkkoviestijä

KAUPUNGINMUSEO ON vuosien ajan tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden liittyä suorapostituslistalle, jolle lähetettiin sähköpostitiedotteita samaan tahtiin kuin tiedotusvälineillekin. Monelle tilaajalle postin määrä oli liiallinen, eikä läheskään kaikista kiinnostavista asioista ollut mahdollista kertoa tällä tavoin. Onneksi sähköisen viestinnän kehitys tarjoaa nyt uusia välineitä myös museon tiedotukseen.

UUTISKIRJE TIEDOTTAA TIIVIISTI

Viime marraskuussa käyttöön otettu kaupunginmuseon sähköinen uutiskirje korvaa aiemmat sähköpostitse lähetetyt lehdistötiedotteet. Uutistilanteen mukaan 1–2 kertaa kuussa lähetettävä kirje sisältää tiiviin katsauksen lähiaikojen ajankohtaisiin asioihin: eritoten tietoja museon uusista näyttelyistä, julkaisuista ja tapahtumista mutta myös muusta, harvemmille tutusta kaupunginmuseon annista.

Uutiskirjeen etuja ovat rauhallisemman ilmestymistahdin lisäksi nopealukuisuus ja monikäyttöisyys. Kiinnostavimmista uutisista saa kätevästi lisätietoa yhdellä klikkauksella. Uutiskirje sisältää linkit usein kaivattuihin perustietoihin kuten näyttelyiden aukiolo-aikoihin ja museon elokuvaohjelmistoon. Uutiskirje on silti itsenäinen viestiväline, jonka sisältö täydentää eikä toista esimerkiksi Sofia-lehteä.

Uutiskirje on myös sähköpostitiedotteita visuaalisempi. Museon kuva-arkiston aarteet ja muut kuvat täydentävät kirjeen tietosisältöä ja tekevät lukemisen antoisammaksi. Valitettavasti monissa sähköpostiohjelmissa uutiskirjeen kuvat eivät näy heti viestin avautuessa. Kuvat saa kuitenkin helposti näkyviin painamalla hiiren oikeaa painiketta ja valitsemalla ”Lataa kuvat”.

Kaupunginmuseon uutiskirjeen voi tilata museon verkkosivujen etusivulla www.helsinginkaupunginmuseo.fi oikealla olevasta linkistä. Facebookissa voi liittyä Helsingin kaupunginmuseon ja Signe Branderin kaveriksi.

FACEBOOKISSA VOI JAKAA MUSEOKOKEMUKSIA

Sosiaalinen media kasvattaa jatkuvasti merkitystään mitä moninaisimpien ilmiöiden viestinnässä. Facebookin verraton puoli on se, että mielenkiintoisen tiedon ja sen herättämät kysymykset ja ajatukset voi saman tien jakaa ystäviensä kanssa. Hetkessä saa koottua porukan vaikkapa museovisiitille, jonka elämyksistä ja kokemuksista voi sitten kertoa muille, retkeltä pois jääneille kavereille.

Helsingin kaupunginmuseo perusti viime syksynä omat Facebook-sivut sekä museolle että nimikkönäytteen kunniaksi myös Signe Branderille. Molemmat ovat saaneet lyhyessä sadoittain kavereita, jotka haluavat pysyä ajan tasalla museon kuulumisista.

Museolle Facebook-ystävät antavat arvokasta palautetta ja esittävät kysymyksiä, joihin annetut vastaukset tulevat kaikkien iloksi. Kiitokseksi museo tarjoaa aika ajoin uskollisille sähköisille ystävilleen, niin uutiskirjeen tilaajille kuin Facebook-kavereillekin, erityisetuina kuten ennakkotietoja kirja-alennusmyynneistä sekä erilaisia kilpailuja ja arvontoja.

Kaupunginmuseo otti viime syksynä käyttöön kaksi uutta sähköistä viestivälinettä: uutiskirjeen ja omat Facebook-sivut, jotka ovat saaneet lyhyessä ajassa ilahduttavan yleisönsuosion.

Helsingin kaupunginmuseo / Juho Nurmi

Matkalaukullinen
muistoja houkuttaa
muistelemaan ja
virkistää palvelu-
talojen asukkaita.

**Museo on muistin ja muistamisen paikka
kaikenikäisille, ja hauskan se on muistella
menneitä yhdessä. Muistelu on myös
heikkenevän muistin hoitoa, jossa kaupun-
ginmuseo tarjoaa tukea.**

Kun täytin neljä vuotta, äitini leipoi kaurakakkuja. Vieraita oli paljon. Kun minulla itselläni oli perhe, aloin leipoa jouluaatoksi kaurakakkuja ja jatkoin leipomista viime vuosiin asti. Kun aattopöytäni ei enää ilmestynyt kaurakakkuja, tyttärenti sanoi: "Äiti, pöydästä puuttuu joulu."

Kertomishetkellä nelivuotispäivästä on kulunut päälle kuusikymmentä vuotta, mutta kertojan äänensävyt ja ilmeet taikovat juhlapöydän vuodelta 1945 tuoksua myöten parikymmenpäisen muistelijajoukon keskelle. Toisen eläkeläisrouvan mieleen johtuu hänen äitinsä tuoksu: äiti oli tuoksunut äärettömän hyvälle, hän oli näet leipomossa töissä ja toi kotiin tullessaan muka-

Teksti: Marja Nykänen, työpajaohjaaja

Muistatko?

naan pullien ja kakkujen, kinuskin ja kuorrutusten unohtumattoman tuoksun. Kolmannenkin rouvan muisto kulkee sierainten kautta: New York 9/11, palavan kumin ja muovin löyhkä, eikä sitä hajua voi koskaan unohtaa.

Kaupunginmuseo järjesti taannoin Sederholmin talossa *Yhtiä juhlaa* -näyttelyn ohjelmana seniorikansalaisille suunnatun muistelutarjan, joka seuraili juhlakalenteria. Juhlattomina aikoina muisteltiin perhejuhlia, kuten syntymä- ja nimipäiviä. Muisteluja pidettiin suunnilleen kerran kuussa kaksi tuntia keskiviikkoiltapäivisin, suomalaisen tapaan luonnollisesti kahvipöydässä. Osallistujia – enimmäkseen naisia, muutama urhea mies joukossa – oli yleensä 10–20. Tilaisuudet olivat kaikille avoimia, ja jotkut kävivät useasti, toiset kerran kaksi.

Muistelijoitten ikähaitari oli leveä: iäkkäin oli reilusti yli 80-vuotias ja nuorimmat kuudenkymmenen kieppeillä. Kävelipä muudan teräsrouva Lautasaaresta saakka muistelemaan. Eräs juuri eläköitynyt muistelija sanoi kokeilevansa erilaisia ryhmiä korvaamaan työpajien ihmssuhdekuviot, toinen taas tunnusti keränneensä aikansa rohkeutta tullakseen mukaan.

Muistelemineen on herkkävireistä ja vaatisi kenties intiimimmän tilan kuin Sederholmin talon alakerran sali, jossa oli läpikulkua ja uteliasta pysähtelyä. Karais-tuneet ikäihmiset eivät tuntuneet olevan pienestä häiriöstä moinaankaan. Olennaista oli yhdessä oleminen, kuulluksi tuleminen ja toisten kuuleminen – kunnioit-tetuksi tuleminen ja kunnioittaminen vastavuoroisesti. Siitä muistelemisessa pohjimmaltaan on kysymys. Ihmi-sellä on oikeus muistoihin, oikeus saada ne kuulluiksi.

VIRKISTYSPAJOJA MUISTISAIRAILLE

Helsingin Alzheimer-yhdistyksen kaksi nuorten, alle 65-vuotiaiden, muistisairaiden ryhmää ovat käyneet parin vuoden ajan virkistymässä museon työpajoissa. Kumpikin ryhmä on vierailut 3–4 kertaa vuodessa enimmäkseen Hakasalmen huvilan sivurakennuksen työpajatilassa. Nämä työpajat ovat pilottitoimintaa, joka muotoutuu ja elää käytännön kokemusten myötä.

Työ sai alkunsa Koulumuseossa, jossa muistisairaat kävivät vanhanajan oppitunnilla. Ryhmä innostui kokeilemaan myös työpajaa, joka – muistaakseni – oli kauneudenhoitoa entisajan konstein. Sitten on hioskeltu puhdetyöpajassa hiekkapaperilla paistintalasta- ja voiveitsiaihioita ja poistuttu Sederholmin talon Yö-näyttelystä omatekoinen yömyssy päässä. Kesämuistotyöpajassa on värkätty tauluja itse kerätyistä luonnon antimista: joku oli poiminut rannalta kauniita pikkukiviä, joku kuivattanut kedon kukkasia, joku kantanut jonkin muun korren kesämuistojen kekkoon. Jos jonkun käsi ei tottele tahtoa, toisen käsi tulee oitis avuksi, ja yhteistoimin sakset nipsuvat paperia tai nyöri kiertyy solmuksi. Koko ajan käy puheen pöörinä, välistä joku murjaisee vitsin, välistä kajahtaa laulu – ja nauru raikaa. Viihdytään. Virkistytään.

Tämän kevään viimeisessä työpajassa tutustuttiin Hakasalmen huvilan *Foto Signe Brander* -näyttelyyn, jossa tehtiin mielikuvavierailu vanhassa, aika päiviä sitten puretussa puutalossa. Mentiin yhdessä eteiseen ja tutkailtiin mitä siellä on: paljon kenkiä kuivumassa, paljon nuttuja naulakossa. Kuulosteltiin talon ääniä: vauvan itkua, kolinaa keittiöstä, elämisen ääniä. Nuuskittiin keitteillä olevan ruuan tuoksua – läskisoosia tuntui olevan luvassa. Oman arominsa antoivat pesuvadissa likoavat vauvanvaipat. Kotoisia muistoja etsittiin myös koostamalla kollaaseja näyttelyn kuvista ja naistenlehdistä saksituista leikkeistä. Ryhmän uusi jäsen, intohimoinen metsästäjä, joka Alzheimerin tautiin sairastuttuaan oli joutunut luopumaan rakkaasta harrastuksestaan, työsti kollaasiinsa metsästysmuistoja karhujahdista lohestukseen, ja syntyipä sivutuotteena upouusi eläinlaji: lohikarhu.

Muistisairaiden työpajoissa värkkäämisen ja näpräämisen ylitse nousee luottamuksentäyteinen ja huumorin sävyttämä yhdessäolo. Työpajat ansaitisivatkin uuden nimen: Hyvän mielen pajat – pajat, joissa taotaan hyvää mieltä ja jokainen on osaava seppä, vaikka käsi ei tottelisi eikä muisti toimisi.

MUISTOJA TULVIVAT MATKALAUKUT

Helsingissä on runsaasti palvelutaloissa asuvia ikäihmisiä, joiden on vaikea päästä näyttelyihin ja tapahtumiin. Toisaalta museon opetusväki ei millään ehdi jalkautua eri puolille kaupunkia. Tämän vuoksi kaupunginmuseo ryhtyi syksyllä 2009 yhteistyöhön Arcadan sosionomiopiskelijoiden kanssa. Tavoitteena oli luoda muisteluhetkien apuvälineitä, joita opiskelijat ja palvelutalojen henkilöstö voivat käyttää vanhustenhoidossa. Näin syntyi kaksi muistojen matkalaukkua,

joihin opiskelijat löysivät isovanhempien kellareista, kesämökkien vinteilä ja kirpputoreilta muun muassa rukiinlavan, nappikoukun, puisen lautasen ja kauhan, hartauskirjan, pitsisen irtokauluksen, kahvimyllyn, maitotonkan, makeisrasian, vinyyillevyn sekä vanhoja naistenlehtiä ja postikortteja. Esineistä kirjoitettiin vapaamuotoiset esinekortit ja niiden pohjalta koottiin ideavihkoset matkalaukkujen käyttäjille.

Opiskelijat kokeilivat muistojen matkalaukkuja Kustaankartanossa ja Munksnähemmetissä. Monet ikäihmiset kertoivat vuolaasti esineiden herättämiä muistoja toisten tyytyessä kuuntelemaan ja

Helsingin kaupunginmuseo / Juho Nummi

Vai että lohikarhu? Työpajat tuottavat muistisairaille hyvää mieltä ja onnistumisen kokemuksia.

tunnustelemaan ajan patinoimia esineitä. Opiskelijat havaitsivat, että esineet voivat avata yhteyden hiljaiseen vanhukseen. Arjen historiaan perehtymällä nuorten oli helpompi ylittää sukupolvien välinen kuilu. Ikäihmiset ja palvelutalojen henkilöstö kiittelivät muistelutuokioita, jotka tuovat virkistystä rutiinien täyttämään laitoselämään. Onnistunut hanke saa varmasti jatkoa. Tulevina vuosina museo kokoaa uusia muistojen matkalaukkuja ja kehittää lainattavia pienoistä näyttelyitä.

MUISTELUTYÖPAJOJA SYKSYLLÄ 2010

NEULOMUKSIA JA MUISTELUKSIA

SEDERHOLMIN talossa muistellaan neljänä syyskeskiviikkona 15.9., 13.10., 17.11. ja 8.12. klo 13–15 vanhanajan ompeluseurojen hengessä. Kahvikupposen ääressä puikot suihkivat tilkkuja peittoihin, jotka toimitetaan hyväntekeväisyysjärjestöjen kautta Karjalan lasten- ja vanhainkoteihin tai muille tarvitseville.

MUISTOJEN PAIKAT

KAUPUNGINMUSEON kuva-arkiston uumeniin sukellaan Sofiankatu 4:ssä keskiviikkona 27.10. klo 13–15 ja etsitään kuvia ikiomasta muistojen paikasta Helsingissä, olkoon se sitten vanha kotikatu tai kosinnan tyysijä. Myös kotialbumista voi tuoda aiheeseen liittyvää kuvastoa. Kuvista työstetään muistotaulu. Ennakkoilmoittautuminen työpajaohjaaja Marja Nykäselle puh. (09) 3102 9842 tai marja.nykanen@hel.fi.

Roligt på museum?

På nutidens museer är överraskande och underhållande upplevelser en allt viktigare nyckel till bredare publik och historiska insikter av ett nytt slag.

BASEN AV MUSEETS UTBUD som är öppen för allmänheten ligger i våra utställningar. De är vår för de flesta mest synliga del och därmed vårt ansikte utåt. Och fastän ett utställningsbesök redan i sig förhoppningsvis är en upplevelse, försöker vi åstadkomma något extraordinärt genom att variera utbudet på olika sätt.

Minnet är bra men kort, och efter att själv ha kunnat räkna mig till museimänniska i snart tre år, kommer jag knappt ihåg hur min bild av museer och deras aktiviteter såg ut innan jag själv jobbade här. Jag vågar dock gissa på att jag inte ens i min vildaste fantasi kunnat föreställa mig att man på museum kan delta i aktiviteter som kastande av Amors pilar eller lektioner där man lär sig kommunicera med hjälp av solfjäder eller skönhetsprickar. Inte heller kände jag till knep som att blanka skor med äggvita eller måla läpparna med lingon. De sistnämnda är tips som härstammar från spartiden, men lär likväl passa in i nutidens ekologiska tankesätt.

NÅGOT FÖR ALLA

Museets lektorer har redan en lång erfarenhet när det gäller att ordna verkstäder, temaguidningar och andra aktiviteter för olika grupper, men under de senare åren har det blivit allt vanligare att utvidga handlingsmönstret för att nå vidare publik. Förutom att olika evenemang är ett sätt att fräscha upp och ge nytt liv åt utställningar som redan pågått i en tid, ser jag evenemangen som en viktig del av vår marknadsföring, ett sätt att nå nya kundgrupper.

Ett av våra problem – om man nu kan kalla det ett sådant – är nämligen att vi som stadsmuseum bör och vill existera för alla helsingforsbor och fler därtill. Att bjuda på något som intresserar var och en är däremot inte enkelt. Med en utställning kan det till och med vara en omöjlighet att rikta sig till alla och då kan evenemang fungera som ett sätt att nå de målgrupper utställningen i sig inte skulle locka.

Kärleksknep i museum: häxor, brudar, serenader och skönhetsprickar.

Text: Tove Vesterbacka, marknadsförings- och kommunikationsplanerare

Sen kan man naturligtvis hoppas att utställningen då man en gång fått in folket genom dörren väcker intresse och nyfikenhet att vidareutforska vårt utbud. Att ta sig en kopp kaffe med bakverk från 1700-talet i stadens äldsta stenhus kan väl tänkas bli en port till att utforska utställningen i samma lokal. Eller alternativt kan man bara njuta av de spännande smakerna och stämningen och låta tankarna flyga bakåt i tiden; även det kan vara en tillräcklig upplevelse i sig.

De bästa evenemangen är sådana som kommunicerar och stöder utställningen och museets budskap, och idéerna till evenemangen spirar även de för det mesta från utställningarnas innehåll. Det är som att klä budskapet i olika sorters kläder beroende på kundens kropp och humör. Alla modenyckler klär inte alla. Och tolkningen kan beroende på situationen vara mer eller mindre fri.

60-TALS ORIENTERING

Ett oerhört lyckat evenemang jag inte glömmer i första taget är museets deltagande i Konstens natt för ett par år sedan. Vi ordnade en orienteringsbana med 60-tals tema, som gick ut på att man fick prova på bland annat twist, limbo, hulahula och några andra för decenniet typiska aktiviteter. Alla som galant klarade banan fick ett pris. Därtill kunde man besöka en smyckesverkstad eller designa sig en tygkass med hippietwist. Allt detta ackompanjerat av temaenlig musik och personal i matchande utstyrsel. Come on let's twist again!

Till alla vår glädje var det en otrolig mängd människor som ville delta; hela 1 500 personer var kvällens saldo. Kanske ännu mer glädjande var att vi såg helt nya besökare och bland dem även flera unga. De deltog med sådan iver att man kunde ha förmodat att de personligen levte ett vilt 60-tal och nu upplivade gamla minnen. De facto var många födda på 1980–90-talen, så någon nostalgiresa lär det i detta fall inte ha varit fråga om.

Den mest glädjande kommentaren råkade jag höra i misstag av en kanske på 90-talet född ung dam: "En mä tienny, että museossakin voi olla hauskaa!" "Jag visste inte att man kan ha roligt på museum." Just det. Jag är övertygad om att för att nå nya publik och samtidigt få bortblåst den ibland så starkt isittande bilden om ett statiskt, oföränderligt och till och med dammigt museum, är detta en väg i rätt riktning. Vi är alla olika och vill inta information om vårt förflutna, vår historia, på olika sätt. Varför inte göra det med glimten i ögat lite oftare?

Kaupunginmuseo keskittää toimintojaan

Teksti: Tiina Merisalo, museonjohtaja

HELSINKI ON MÄÄRÄNNYT virastojaan sopeuttamaan lähivuosina palvelutuotantonsa menot kaupungin hupeneviin tuloihin. Erityisesti tilakuluja tulee vähentää ja tilojen käyttöä tehostaa. Kaupunginmuseon johtokunta päätti huhtikuussa palveluverkkouudistuksesta, jolla on määrä karsia museon tiloja ja keskittää palveluja. Nykyisistä kymmenestä näyttelypisteestä suljetaan vuodenvaihteessa Voimalamuseo, Koulumuseo ja Lastenmuseo. Vastoin esitystä Tuomarinkylän kartano pysyy museona, mikä pakottaa kaupunginmuseon etsimään uusia säästökohteita.

Tilojen ja vuokratulujen vähentäminen on osa laajaa muutostyötä. Lähivuosina useimmat museon päärakennuksen, Sofiankatu 4, toiminnoista muuttavat Elefantti-kortteliin osana Torikorttelien elävöittämissä hanketta. Tässä yhteydessä Lastenmuseon ja Koulumuseon toiminta siirtyy Sederholmin taloon. Samalla lisää museon kokoelmia ja konservointitilat on tarkoitus siirtää kokoelmakeskuksiin.

Kaupunginmuseon kannalta tilakulujen karsintavelvoite tulee hankalaan aikaan. Näillä näkymin muutaman vuoden kuluttua Elefantti-kortteliin syntyvän uuden kaupunginmuseon laajenevat asiakaspalvelutilat remontoituneen nostavat museon vuokramenoja. Nykyisessä päärakennuksessa sijaitsevat arkistokokoelmien säilytystilat sekä konservointilaitos eivät mahdu Elefantti-kortteliin, ja niille on pakko löytää uudet tilat. Kaupungin talous ei kuitenkaan valitettavasti salli museon kokoelmatyön järkeistämistä kokoamalla jo nyt hajallaan erilaisissa vuokratiloissa toimivat neljä kokoelmakeskusta ja museoverstas yhteen paikkaan.

Päärakennuksen muuton ja muiden tilajärjestelyjen aiheuttaman vuokramenojen kasvun vastapainoksi ja myös kaupunginmuseon resurssien keskittämiseksi nykyistä museoverkkoa supistetaan. Kunkin näyttelypisteen kustannuksia, kävijämääriä, saavutettavuutta, merkittävyyttä ja kehitysnäkymiä arvioitiin, ja karsittaviksi valikoituivat Voimalamuseo, Koulumuseo ja Tuomarinkylän kartanomuseo.

Helsingin kaupungin talouden tiukentuessa kaupunginmuseonkin täytyy mukautua uusiin oloihin. Säästöt merkitsevät menetysten lisäksi myös uusia mahdollisuuksia.

Kaupunginmuseon johtokunta ei hyväksynyt Tuomarinkylän kartanomuseon sulkemista. Lakkautettavista museoista Voimalamuseo on auki vielä 29.8. asti ke-su klo 11–17. Koulumuseo on vuoden loppuun asti auki ryhmille. Lastenmuseo on auki ke-su klo 11–17 vuodenvaihteeseen saakka. Museokäytöstä poistetut rakennukset siirtyvät kaupungin tilakeskukselle. Rakennukset ovat suojeltuja, eli ne säilyvät, vaikka niiden käyttö muuttuu.

Näyttelypisteiden karsimisella pyritään paitsi pienentämään vuokratulua myös tehostamaan kaupunginmuseon toimintaa. Resurssien keskittyessä yleisölle on määrä tuottaa enemmän näyttelyitä ja ohjelmaa ja pidentää aukioloaikoja. Kaupunginmuseon jäljellejäävät näyttelypisteet tarjoavat moniulotteisen valikoiman näkökulmia Helsingin vaiheisiin, ja tulevaisuudessa niiden profiili täsmentyy. Ruiskumestarin talo ja Työväenasuntomuseo esittelevät intiimiä arjen historiaa aidossa miljöössä. Tuomarinkylän kartanomuseota kehitetään lapsiperheille sopivana kohteena. Ratikkamuseo kertoo raitioliikenteen vaiheista Kulttuuritehdas Korjaamon osana. Hakasalmen huvila säilyy laajojen vaihtuvien näyttelyiden tilana. Lastenmuseon ja Koulumuseon toiminnot siirretään Sederholmin taloon, joka sulautuu Elefantti-kortteliin rakentuvaan uuteen, entistä monipuolisempia palveluja ja innovaatiomahdollisuuksia tarjoavaan museokeskukseen.

Lähivuodet Helsingin kaupunginmuseossa eletään suurten muutosten keskellä. Talouden tiukkuudesta, säästövelvoitteista ja myllerryksestä huolimatta museo pyrkii palvelemaan asiakkaitaan mahdollisimman hyvin ja tulevaisuudessa vieläkin paremmin.

Museala
60-talsnöjen på
Konstens natt 2008.

Lönnrotinkatu 3 A.

Näyttävä ja värikäs kattomaalaus on Salomon Wuorion liikkeessä työskennelleen koristemaalari Erlingin käsialaa. Pääkuvan muusalla on sylissään rakennuspiirustus inspiroimassa arkkitehtejä.

Rahapajankatu 1 A.

Porrashuoneessa on puinen portaikko ja balusterikaide sekä ajan hengen mukaiset tummat värisävyt.

Bulevardi 6 E.

Vaativimmatkin piianportaat ovat alkuperäiskunnossa säilyneinä viehättäviä todisteita menneistä ajoista.

Porrashuone on kaupunkilaisen jokapäiväinen läpikulkupaikka, arjen ympäristö, joka liittyy yhteen kodin ja kadun, yksityisen ja julkisen tilan. Kun porrashuoneita pysähtyy katsomaan, näkee vaikuttavia tilakokonaisuuksia, kiintoisia yksityiskohtia ja muistoja entisajan elämäntavasta.

Teksti: Maaret Louhelainen, rakennusrestaurööri

Ovi auki porrashuoneisiin

KAUPUNGINMUSEOSSA on alkanut Helsingin kantakaupungin asuinkerrostalojen porrashuoneita kartoittava inventointi. Tavoitteena on tutkia ja jakaa tietoa kaupungin vanhimmista ja arvokkaimmista porrashuoneista. Ensimmäinen vaihe, 1800-luvun talot, valmistui vuoden 2009 lopussa arkkitehtitoimisto Schulmanin laatimana. Porrashuoneet arvotettiin historiallisen ja rakennustaiteellisen arvon, säilyneisyyden ja harvinaisuuden perusteella kolmeen luokkaan. Ensiluokan kohteet avautuvat verkossa kaikkien nähtäville syksyllä.

TAIVAS KATTONA

1800-luvun asuinkerrostaloissa säilynyt rakennusperintö kertoo elävästi yli sadan vuoden takaisesta elämästä sekä näyttävästi koristelluissa pääportaissa että vaatimattomammissa keittiöportaissa. 1800-luvun porvarillisissa asuintaloissa sisäankäynnit ja pääporrashuoneet olivat edustustiloja, joiden koristelun runsaus viesti kävijälle talon vauraudesta.

Pinnat olivat näyttäviä, laadukkaat materiaalit ja käsityön jälki näkyivät arvoportaissa. Lattiat olivat usein kalkkikiveä tai koristeellista mosaiikkibetonia ja kaiteet valurautaa. 1800-luvun lopulla historistiset suuntaukset olivat suosiossa ja taidokkaiisiin koristemaalauksiin haettiin aiheita paljolti antiikista ja siitä sovelletusta klassisismista. Erilaisten mallikirjojen suosio johti siihen, että koristemaalauksia tehtiin enemmän kuin koskaan aiemmin. Värien käyttö oli runsasta ja sävyt usein voimakkaita.

Koristelujen monipuolisuus ulottuu aina kolmiulotteisiksi maalattujen kehyslistojen reunustamista kentistä marmorin ja erilaisten puulajien jäljittelyyn eli oottraukseen. Yleisiä olivat myös harkoratut seinäpinnat, käsivara- tai sablonimaalatut boordit ja usein taivasta jäljittelevät kattomaalaukset, joissa muun muassa putot, muusat ja groteskit leijuvat pilvien ja kasviornamenttien joukossa. Kattomaalauksia kehystivät voimakkaat kattolistat. Klassisoivien aiheiden lisäksi myös ensimmäiset art nouveau tuulahdukset ilmenevät aivan 1800-luvun viimeisten vuosien porrashuoneissa.

ARJEN PYÖRITYS PIIANPORTAISSA

Pihasiipien sivuportaat olivat yleensä ahtaampia ja niukemmin koristeltuja. Palvelijoiden käyttämät talous- eli keittiöportaat, myös piianportaksi kutsutut porrashuoneet, rakennettiin kapeiksi ja jyrkiksi eikä niitä koristeltu. Ne oli tarkoitettu ruokatavaroiden, halkojen, jätteiden ja ennen vesiklosettien yleistymistä

myös kuivakäymälöiden alusastioiden kuljetukseen.

Vaativattomista keittiöportaistakin löytyy kiintoisia erikoisuuksia, kuten Satamakatu 2:n C-portaassa oleva nostolaite halkojen ja muun taloustavaran kuljetamiseen. 1920-luvulle tultaessa piianportaiden rakentamisesta oli jo lähes kokonaan luovuttu. Nykyisin keittiöraput ovat harvinaistuvia aitoja todistuskappaleita menneestä elämäntavasta, sillä ne ovat usein säästyneet raskailta remonteilta.

ART NOUVEAUSTA FUNKIKSEEN

Ovi Helsingin porrashuoneisiin on avattu, ja asuinkerrostalojen kartoitus jatkuu. Tänä vuonna vuorossa ovat 1900-luvun ensimmäisen vuosikymmenen porrashuoneet, joissa jugendin ja art nouveau kaarevat muodot, tyylitellyt kasviornamentit ja kansallisromanttiset aiheet olivat jo valtavirtaa. Lähivuosina astutaan vielä peremmälle tutkimusten ulottuessa aina 1930-luvun funkisporrashuoneisiin asti.

Satomakatu 2 A on kahden aikakauden yhdistelmä. Koristemaalaukset ovat alkuperäisen uusrenessanssin mukaiset, mutta hissi vuodelta 1912 on jo art nouveau -henkinen. Kerrostasanteelta hissiin johtaa erikoinen hissisilta, joka on päällystetty keraamisilla koristelaatoilla.

MUSEO MAAN UUMENISSA

Helsingin museoista ehkä erikoisin sijainti on Väestönsuojelumuseolla. Kruununhaassa Siltavuoren kupeessa on jyhkeät metalliovet, joiden takaa alkaa pitkä ja mutkainen käytävä. Sen perällä on väestösuoja ja kiintoisa museo, joka kertoo sota-ajan väestönsuojelusta Helsingissä.

HELSINGIN VÄESTÖNSUOJELUMUSEO kuuluu kaupungin pelastuslaitokselle. Toimintaa pyörittää Helsingin Väestönsuojeluyhdistys, joka on perustettu jo 1941 edistämään vapaaehtoista väestönsuojelutyötä.

Vuosien saatossa yhdistyksen toimintakenttä on laajentunut: väestön suojelemisesta sodan vaaroilta on siirrytty kokonaisvaltaiseen nykyaikaiseen turvallisuustyöhön. Yhdistyksen koulutustarjonta sisältää monenlaisia kansalaisille ja yrityksille suunnattuja turvallisuusaiheisia, arjen riskit huomioon ottavia kursseja. Yksi suosituimmista toimintamuodoista on etsintä- ja pelastuskoirien koulutus Helsingin seudulla.

MUISTOJA POMMISUOJISTA JA PIMENNETYISTÄ KODEISTA

Museo on pian 80-vuotisjuhliiaan viettävän yhdistyksen toiminnassa uusi tulokas. Monivuotisen projektin tuloksena Väestönsuojelumuseo avasi ovensa yleisölle syksyllä 1999. Yhdistys järjestää kursseja museon yhteydessä olevassa luentosalissa, joten väestönsuojelun menneisyys ja nykypäivä niveltävät luontevasti yhteen. Museo on yhdistykselle yksi väylä välittää tietoa ja saada näkyvyyttä turvallisuustyölle.

Perusnäyttelyn avaamisen jälkeen museossa on järjestetty useita teemanäyttelyitä. Esimerkiksi *Helsinki pimennettynä* -näyttely kuvasi vuosien 1943–44 suurpommitusten vaikutusta asukkaiden elämään. Pysyväksi osaksi näyttelyä jäänyt, edelleen esillä oleva 1940-luvun asuinhuone pimennysverhoineen kuvaa elävästi sota-ajan helsinkiläiskoteja. Lisäksi näyttelyssä on mahdollista astua sodanaikaista kellarisuojaan esittävään pommisuojaan, joka on varustettu vaikuttavin ilmahälytys- ja pommitusäänitehostein.

KOKOELMA JÄRJESTYKSEEN VAPAAEHTOISVOIMIN

Parina viime vuonna museon työssä on keskitytty kävijöille näkymättömään, mutta tärkeään perustukseen.

Väestönsuojeluyhdistyksen vapaaehtoiset ovat inventoineet museon esinekokoelman. Suurin osa urakasta on jo takana. Kaupunginmuseon ohjeiden mukaan esineet on numeroitu ja merkitty, digikuvattu ja niihin liittyvät tärkeät tiedot tallennettu sähköisesti. Kokoelmaesineisiin liittyvän tiedon kerääminen on ollut kiireellinenkin tehtävä, sillä etenkin vanhimpaan materiaaliin liittyvä hiljainen tieto katoaa kovaa vauhtia.

ULLA TERÄS maakuntamuseotutkija

Helsingin Väestönsuojeluyhdistys / Antti-Jussi Salminen

Helsingin Väestönsuojeluyhdistys / Antti-Jussi Salminen

Pimennetty koti ja järeät suojavarusteet kertovat elävästi sota-ajan väestönsuojelusta.

VÄESTÖNSUOJELUMUSEO Siltavuorenranta 16 B.
Auki syys–toukokuussa
lauantaisin klo 10–14, muina
aikoina sopimuksen mukaan.
Vapaa pääsy. Puh. (09) 278 2285,
hvssy@kolumbus.fi.
www.kolumbus.fi/hvssy/museo.htm

KOKOELMAKESKUSTEN KUULUMISIA

Teksti: Elina Kallio, intendentti ja Sanna Niemi-Pynttari, kokoelmamuseomestari-konservaattori

"Vossikka innoittaa meitä ihan päivittäin"

Kiesien ripustamiseen Ateneumin pääsalin kattoon tarvittiin kaksi lavanostinta ja vielä useampia konservaattoreita ja museomestareita.

Helsingin kaupunginmuseo / Riva Mannenmaa

KUN ATENEUMIN *Onerva – Kaupungin naiset* -näyttelyn kuraattori Anna Kortelainen ja näyttelysuunnittelija Minna Santakari olivat nähneet kiesit liveinä kaupunginmuseon Honkanummen kokoelmakeskuksessa, intendentti sai sähköpostin, joka alkoi: "Vossikka innoittaa meitä ihan päivittäin." Ateneumin taidemuseon lähettämä lainapyyntö vahvisti, että Ajurien Pajan kiesit haluttiin lainata näyttelyyn.

LAINAPYYNNÖSTÄ KULJETUSVALMIIKSI

Lainapyyntö käynnisti kaupunginmuseossa lainaprosessin, joka määrittelee miten tallenteita lainattaessa toimitaan. Ensimmäiseksi lainaa hoitava tutkija pyytää kokoelmamuseomestaria ottamaan tallenteen esille. Jos esineellä on jo oma sijaintikoodinsa, esille ottaminen on nopeaa. Tietokantaan ja esineen hyllypaikalle kokoelmakeskuksessa merkitään, mihin se on lainattu. Kiesien kokoinen kohde näkyy ja löytyy ilman koodiakin, mutta yli neljäsataakiloinen ja moniulotteinen esine ei ole kovin helposti siirreltävässä. Kiesien kumirenkaat ovat niin hauraat, ettei niitä voi liikuttaa omien pyöriensä varassa.

Lainaprosessin mukaisesti museomestari kuljettaa esineen konservaattorille, joka päättää voidaanko esine lainata. Kestäkö se kuljetuksen ja näytteillä olon? Mitä konservointitoimia lainaus edellyttää? Kun kiesit oli saatu

säilytystiloista avarampiin tiloihin, konservaattori pääsi tutkimaan niitä tarkemmin. Niiden kunto oli hyvä edelliseen näyttelyyn tehdyn suuren konservointityön jäljiltä.

"Julkiset kulkuvälineet: vossikat, hevosen saaminen" oli toinen kohta kuraattori Anna Kortelaisen täsmällisesti otsikoimassa listassa *Onervan hakusanoja kaupunginmuseon kokoelmista*. Tämä kohta toi kaupunginmuseon intendentin mieleen heti Helsingin Ajurien Pajan kiesit.

Ateneumin näyttelyä varten kiesit täytyi kuitenkin pintapuhdistaa. Näin ison esineen puhdistaminen vei huomattavasti enemmän työaikaa kuin vaikkapa samaiseen *Kaupungin naiset* -näyttelyyn lainattujen tulitikkurasioiden. Puhdistuksen jälkeen konservaattori dokumentoi kiesien senhetkisen kunnan ja merkitsi vauriot digikuviin. Lainattavalle esineelle tehdään aina kuntokartoitus, joka liitetään lainasopimukseen. Sen avulla seurataan esineen kunnossa mahdollisesti tapahtuvia muutoksia.

Lainaprosessin lopuksi kokoelmamuseomestari huolehtii esineen turvallisesta pakkaamisesta ja kuljetuksesta. Puhdistetut ja puuvillakankaalla suojatut kiesit nostettiin erikoispitkälle lavalle, johon kokoelmamuseomestari oli tehnyt pehmustetut tukirakenteet.

KIESIT OHITUSKAISTALLE NÄYTTELYSALIN KATTOON

Näyttelyripustuksen suunnittelu oli vaativa projekti, koska näyttelysuunnittelija Minna Santakari halusi kiesit esille totutusta poikkeavalla tavalla – liitämään ilmassa näyttelysalin poikki! Ensi kuulemalta ajatus tuntui mahdottomalta. Kaupunginmuseon konservaattorin ja Ateneumin museomestareiden yhteistyöllä kieseistä – ja Ateneumin näyttelysalin katosta – löydettiin kuitenkin riittävän vahvat ripustuskohdat yleisöturvallisuutta unohtamatta.

Kiesien ripustusta olivat seuraamassa sekä kaupunginmuseon että Ateneumin konservaattorit ja museomestarit. Salamavalojen räiskeessä kiesit nousivat hitaasti ja varmasti Ateneumin pääsalin kattoon. Tällainen ripustus tuo kiesit esille aivan uudella tavalla. Erityisen sympaattiselta näyttää kiesien kolminumeroinen rekisterikilpi 157.

KAUPUNGINMUSEON LENTÄVIÄ KIESEJÄ VOI IHAILLA ATENEUMIN ONERVA – KAUPUNGIN NAISET -NÄYTTELYSÄ 29.8.2010 ASTI.

Tutkijan työpöydältä

MUSEON TUTKIJAT KERTOVAT KIINTOISISTA
ESINEISTÄ, KUVISTA JA HELSINGIN HISTO-
RIAN ILMIÖISTÄ, JOIHIN HE OVAT TÖRMÄN-
NEET TYÖSSÄÄN.

KADONNEEN KAUPUNKIMAISEMAN JÄLJILLÄ

KAUPUNGINMUSEON KUVAKOKOELMIIN tallennetaan Helsingin historiaa paitsi valokuvina, myös keräämällä Helsinki-aiheista kuvataidetta. On tavallista, ettei vanhemmista teoksista ole säilynyt tarkempia tietoja nykypäivään asti. Niiden selvittäminen jääkin usein tutkijan tehtäväksi. Näin oli myös Yrjö Kalliokosken vuonna 1939 maalaaman puutalomaiseman kohdalla.

Kuinka jäljittää tarkka sijainti, etenkin jos ympäristö on rakennettu kertaalleen uudelleen? Kaupunginosa on yleensä joko tiedossa tai pääteltävissä, sillä Helsingin eri alueilla on usein oma, tunnistettava ilmeensä. Myös erityiset rakennukset ja yksityiskohdat helpottavat paikantamista. Tällä kertaa kuvassa ei kuitenkaan näkynyt selkeästi yksilöitäviä rakennuksia, kuten kirkkoa tai kirkontornia.

Maalauksen taakse oli kirjoitettu ”Vanhaa Vallilaa”. Luonnollisesti aloin tutkia Vallilasta kuvattuja panoraamoja, ilmakuva ja katonäkymiä. Vähitellen ymmärsin, ettei maisema ole Vallilasta vaan toiselta puolen Hämeentietä, Hermannista. Taakse kirjoitettu merkintä oli kenties vain

taiteilijan tai maalauksen entisen omistajan suurpiirteisyyttä.

Käytyäni Hermannin-aiheisia kuvia pitkään läpi pysähdyin Foto Roosin vuoden 1930 tienoilla kuvaaman talvisen panoraaman äärelle (ohessa rajattuna). Sain tarkastella yksityiskohtia kärsivällisesti, ennen kuin palaset lokahtivat kohdalleen: kuvassahan näkyi koko Kalliokosken maalaama miljö, Violankadun itäpääty, joka nousee ylös Hämeentielle.

Samalla kävi ilmi, että kokoelmisamme on vain vähän valokuvia vanhasta pohjoisesta Hermannista. Eteläistä Hermannia on valokuvattu enemmän, samoin kuin 1950-lukulaista purkamista ja kerrostalojen rakentamista. Aluksi hieman toritaidemaiselta vaikuttanut maalaus osoittautuikin siis arvokkaaksi dokumentiksi, silmäykseksi jo kadonneeseen Helsinkiin.

Aki Pohjankyrö
tutkija

SOIKEA PALA MUSEON JA KOKOELMIEN TARINAA

ENSI VUONNA SATA VUOTTA täyttävä Helsingin kaupunginmuseo on tallentanut vaihtelevasti myös omaa historiaansa. Kun kokoelmia inventoitiin vanhan varaston peruskorjauksen yhteydessä 2000-luvun alussa, tuli esiin hieman kulunut emaloitu kilpi, kooltaan noin 36 × 46 cm. Kilvessä on teksti MUSEO, Helsingin vaakuna sekä pienet kukkakoristeet. Kyseessä oli selvästi museon oma varhainen kilpi, mutta mitään tietoa ei ollut.

Kaupunginarkistossa säilytettävissä museolautakunnan pöytäkirjoissa on paljon kiinnostavaa tietoa museon alkuvaiheista. Helsingin kaupunginmuseon toiminta alkoi 1911 Hakasalmen huvilan alakerrassa ja ensimmäinen näyttely avattiin yleisölle 15.12.1912. Yläkerrassa oli tuolloin Taideteollisuusyhdistyksen museo (nykyinen Design-museo). Huhtikuussa 1913 museolautakunta päätti teettää kilvet, joissa mainittaisiin kumpikin museo. Toteutuiko päätös, siitä ei löydy merkintää.

Marraskuussa 1922 museolautakunta joka tapauksessa tilasi kaksi kilpeä. Tammikuussa 1923 lautakunnalle näytettiin uudet, veräjänpylväisiin ripustettaviksi tarkoitetut kilvet, jotka oli tehnyt Kone- ja Siltarakennus O.Y. museon silloisen esimiehen, arkkitehti A. W. Ranckenin piirustusten mukaan: ”2 valuraudasta tehtyä soikiota, maalattu valkoiselle pohjalle sinisellä emalivärillä, toiseen suomeksi ja toiseen ruotsiksi, kirjoitus ja kaupungin vaakuna väreissä”.

Säilynyt kilpi on epäilemättä toinen näistä. Kilvessä pienellä näkyvä teksti KULTOR oli Kone- ja Siltarakennus O.Y:n tuotemerkki erilaisille emali-, alumiini ja peltitarvikkeille ainakin 1920-luvulla ja 1930-luvun alkupuolella. Pieni osa kokoelmia sai näin tarinansa.

Tiina Heino
tutkija

Helsingin kaupunginmuseo / Väinö Kannisto

Valokuvaaja Väinö Kannisto Tuomiokirkon tasanteella vappuna 1947.

MUISTATKO VÄINÖ KANNISTON?

Kaupunginmuseon kuva-arkistossa on käynnissä valokuvaaja Väinö Kanniston (1897–1962) noin 10 000 negatiivin ko-koelman digitointi, joka tuo saataville tarkkanäköisesti kotikaupunkiaan tallentaneen kuvaajan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita otoksia Helsingin elämästä 1940–50-luvun murrosvuosina.

Digitoinnin yhteydessä kuvat luetteloidaan huolellisesti. Tässä työssä toivotaan yleisön apua, sillä Kannistosta ja hänen kuvissa esiintyvistä läheisistään on vähän tietoja. Väinö Kanniston tunteneiden henkilöiden toivotaan ottavan yhteyttä tutkija Satu Saviaan puh. (09) 3106 4693 tai satu.savia@hel.fi.

AURORA KARAMZIN JA HAKASALMEN HUVILA JOULUKALENTERIN AIHEENA

Kaupunginmuseon suositut Sederholmin talon ja Ruiskumestarin talon historialliset joulukalenterit saavat jatkoa. Lokakuun lopulla ilmestyy Hakasalmen huvilan joulukalenteri, joka ajoittuu 1880-luvun alku-

puolelle. Tuohon aikaan huvilassa asuivat iäkkäät sisarukset Aurora Karamzin ja Emil Stjernvall-Walleen palvelijoiheen. Miten Helsingin seurapiirien keskushahmo ja laajalti maailmaa nähnyt Aurora Karamzin valmistautui jouluun vanhoilla päivillään, jolloin Pietarin hovin loisto oli vaihtumassa hyväntekeväisyyteen Helsingin vähäosaisten parissa?

Helsingin kaupunginmuseo

LAULAEN SUOMALAIKUUTTA RAKENTAMASSA

Museo julkaisee marraskuussa Helsingin unohtuneelle musiikinhistorialle omistetun äänilevyisarjan neljännen osan, joka esittelee varhaista kotimaista sekakuoromusiikkia 1840-luvulta 1900-luvun alkuvuosiin. Esko Kallion johtaman, tasokkaan Hämäläis-Osakunnan Laulajat -kuoron kanssa toteutettava levyhanke nostaa esiin useita Helsingin musiikkielämään vaikuttaneita, aiheetta unhoon jääneitä romantiikan ajan säveltäjiä. Sekakuorolaulut heijastavat omalta osaltaan kiintoisasti Suomen kulttuurikehitystä 1800-luvulla: porvarillisen idyllin, saksalais-ruotsalaisen romantiikan ja heräävän kansallistunteen kohdatessa syntyi lopulta omaperäistä suomalaista taidetta, myös kuoromusiikkia.

Helsingin kaupunginmuseo

Kuorolaulu sai joukot liikkeelle romantiikan aikaan. Laulujuhla Kaisaniemen puistossa 1907.

MUSEONYSTÄVIEN OHJELMAA

Helsingin kaupunginmuseon ystävien syyskausi alkaa elokuun lopulla vierailulla Pukkilan kartanoon Piikkiössä. Syyskuussa tehdään retki Riihimäelle, jossa tutustutaan lasimuseoon, metsästysmuseoon ja taide-museoon. Syksymmällä tutustutaan uusiin näyttelyihin, kuten Hakasalmen huvilan *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyyn, sekä kaupunginmuseon kokoelmakeskuksiin.

Museonystäviin voi liittyä kaupunginmuseon kotisivujen Palvelut-sivun kautta tai noutamalla liittymislomakkeen jostakin museon näyttelypisteestä.

HALUATKO SOFIAN MAKSUTTA KOTIISI?

Tilaa lehti ja liity sähköpostilistalle osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingin kaupunginmuseo / Ernst Ovesén

Helsinki – kuplettien ja kepeiden tanssien kaupunki

- ennakkoesitys sunnuntaina 10.10.2010 klo 15 Stoassa, Turunlinnantie 1, osana Aleksin syysoitto -konserttia
- ensi-ilta perjantaina 15.10.2010 klo 19 Työväenopiston juhlasalissa, Helsinginkatu 26
- lauantaina 30.10.2010 klo 15 Kanneltalossa, Klaneettitie 5
- lauantaina 13.11.2010 klo 15 Malmitalossa, Ala-Malmin tori 1
- sunnuntaina 12.12.2010 klo 15 Helsingin kaupungin talon juhlasalissa, Pohjoisesplanadi 11–13

Helsinkiläisiä tanssittajia vuonna 1927.

KUPLETTIEN JA KEPEIDEN TANSSIEN KAUPUNKI

Museo tuottaa yhdessä 40-vuotisjuhlansa viettävän Seurasaaressa Kansantanssijoiden ja monitaitoisen Sakilaiset-orkesterin kanssa hilpeän musiikkiteatteriesityksen, joka herättää eloon 1910–20-luvun Helsingin. Esityksen ytimenä ovat kuohuvan aikakauden hauskimmat muistomerkit, J. Alfred Tannerin ja Oskari Nyströmin kupletit, jotka kuvaavat ajanilmiöitä ilkkurisen osuvasti. Hupilaulut heijastavat silloista

monimuotoista kansainvälistä viihdekulttuuria samoin kuin pisto, boston-valssi, tango, twostep, charleston ja muut muotitanssit. Tunnissa matkataan laulaen ja tanssien ratikalla torille, pyörähdellään Klippanilla ja Mosabackan lavalla sekä tutustutaan pontevaan naiskonduktööriin, suulaaseen tattariin, puhkurin ajajaan eli taksikuskiin ja rehvakkaaseen Gulashi-parooniin.

Muotitanssien hurmaa 1920-luvun makeiskääreessä.

SIGNE BRANDERIN KUVIA STOASSA JA VUOTALOSSA

Hakasalmen huvilan laaja Foto Signe Brander -näyttely päättyy 29.8.2010. Rakastetun Helsinki-kuvaajan otoksia sadan vuoden takaisesta kaupungista pääsee kuitenkin jo loppuvuodesta ihailemaan jälleen uudenaikaisena kokonaisuutena, joka koottiin alun perin viime syksynä Tukholman Suomi-talossa olleeseen näyttelyyn. Tämä kotimaassa ennen näkemätön Signe Branderin teosten esittely on nähtävissä Stoaan galleriassa 16.11.–5.12.2010 ja Vuotalon galleriassa 8.–31.12.2010. Näyttely tarjoaa kattavan valikoiman Branderin hienoimpia kuvia uusina, tarkkoina vedoksina. Näyttelyyn on vapaa pääsy.

Stoassa näyttelyä täydentää Teatteri Ilmi Ö:n esitys, joka tuo runoilija L. Onervan katsomaan neiti Branderin valokuvanäyttelyä ja kertomaan 1900-luvun Helsingistä naisten silmin tiistaina 16.11. klo 18, sunnuntaina 21.11. klo 13 ja sunnuntaina 28.11. klo 14.

Venäläisiä jäätelökauppiaita Kauppatorilla Keisarinna-kiven luona vuonna 1907.

Helsingin kaupunginmuseo / Signe Brander.

Brief *in English*

by Jere Jäppinen, curator

IN HER LEADING ARTICLE, museum director Tiina Merisalo looks back at the first six months of this year, which for the City Museum have meant success and growing visitor numbers but also turbulent changes. The economic crisis has compelled also the Museum to create a more cost-efficient service network. After a heated debate, three museums will be closed and their activities relocated. Yet, a fair amount of museums are still available and improving their services. In a few years, the Museum's main functions will move to new premises, which will offer many opportunities for innovation.

IN HELSINKI, there are dozens of archaeological monuments ranging from Stone Age dwellings to massive fortifications built by Russians during the World War I. All these monuments are strictly protected by law, but unfortunately their surveillance is difficult and vandalism is a growing problem. Stones have repeatedly been removed from Bronze Age burial cairns and WWI fortifications are extensively damaged by littering and graffiti. Amateurs hunt treasures with metal detectors and shovels on archaeological sites and often cause irretrievable losses. The only way to save these ancient monuments is to convince the public about their value and importance as our shared historical heritage.

THIS AUTUMN'S MAJOR EXHIBITION is dedicated to Simo and Eeva Rista, a couple of photographers, who documented their home, Helsinki, from the 1960s to the 1980s. Their large collection, some 60,000 negatives, is now a part of the City Museum's collection. A selection of photos from the years 1969–1979 will be shown in the exhibition *Asphalt and Sunflowers* in the Hakasalmi Villa from 14 October. Their pictures open a down-to-earth view to the rapidly changing city and its inhabitants, seen with a warm heart and an alert social awareness so typical of the period.

CAN YOU HAVE FUN in a museum? Today, marketing and spreading informa-

tion often go hand in hand in museums. Entertaining events with a more or less emphasised historical theme are an important method for attracting new audiences which may have only a vague idea about the pleasures a museum can offer. A positive experience, be it tasting a delicious 18th century pastry or learning hilarious 1960s pastimes like yo-yo or limbo dance, can change the visitor's attitudes towards museums and also inspire a burgeoning interest in history.

MUSEUMS DEAL WITH MEMORIES and remembering and today even help people suffering from memory loss. The City Museum organises for elderly people small gatherings around a coffee table discussing the old times and sharing memories. Alzheimer patient groups take part in museum workshops, making crafts that activate their minds. Special memory suitcases, filled with nostalgic objects, have been designed for stimulating and entertaining the inhabitants in elderly people's homes.

HALLWAYS AND STAIRCASES are an important architectural and historical feature in multi-storey apartment buildings, a room between the public and private spaces and an integral part of everyday life. In old houses, they mirrored the wealth of the inhabitants and also their social layering, as servants used their own,

rather plain stairs. The City Museum has begun an inventory of hallways and staircases in central Helsinki, starting from the 19th century buildings, in order to facilitate their preservation.

THE HELSINKI CITY MUSEUM was among the first museums in Finland to create web exhibitions. Today, our Web Museum offers a large variety of exhibitions, unfortunately mostly in Finnish. Modern, Internet-based methods have also been adopted in marketing. Last autumn, the City Museum introduced an e-newsletter and opened a Facebook site, which have both proven to be successful.

LOANING OBJECTS to other museums' exhibitions is a routine. Sometimes, though, this means meeting extraordinary challenges, as when the Ateneum Art Museum borrowed a century-old horse carriage and wanted to hang it to the ceiling. After the first astonishment, problems were solved and up it went!

AS A REGIONAL MUSEUM, the Helsinki City Museum helps smaller, often amateur-run museums to develop the standard of their work through consulting and training. The Civil Defence Museum, located in an underground shelter, is a good example of the thrilling experiences that can be found in tiny museums off the beaten path.

Suburban life in the 1970s: children playing on a deserted lot. Puotinharju, Olavinlinnantie, September 1970.

Helsinki City Museum / Simo Rista

VIRKKUNA UNTEN MAILLA

Sederholmin talon Yö-näyttelyn monipuolisessa oheishjelmassa on syksyllä tarjolla tietoa unien tulkinnasta ja kummitusjuttuja 30.9., tuutulaulukonsertti 28.10. ja katsaus suomalaisten sänkyjen historiaan 18.11.

KOULULAULUJA LAULAMAAN

Suosittu yhteislauluillat kokoavat vielä kerran 7.10. ja 9.12. klo 18–20 Koulumuseon luokkahuoneen puiset pulpetit täyteen vartuneita koululaisia laulamaan muistojen lauluja harmonin säestyksellä.

TIETEIDEN YÖ

Tieteiden yön 13.1.2011 aiheena on *Arjen arvoitus*, johon kaupunginmuseon tutkijat etsivät tietoisuissaan ratkaisua niin yötöistä, valokuvista, porrashuoneista kuin hetekoistakin. Lopuksi kuullaan romanttisia lauluja.

TAPAHTUMAKALENTERI ELOKU 2010–TAMMIKU 2011

TAPAHTUMIIN ON VAPAA PÄÄSY, ELLEI TOISIN MAINITA.

ELOKU

pe 27.8. *Taiteiden yö*
Helsingin kaupunginmuseossa, Sofiankatu 4, *Horisontissa Helsinki* -näyttely on auki klo 17–22. Lauluyhtye *Ansa* esittää helsinkiläislauluja klo 19, 20 ja 21. Sederholmin talossa Yö-näyttely on auki klo 17–22. Pukkisänkytesti ja pyjamaoppaita. Hakasalmen huvilassa *Foto Signe Brander* -näyttely on auki klo 17–22. Klo 18 *HOL* esittää sekakuorolauluja Signe Branderin ajoilta. Esimakua syksyn 1970-luvun valokuvanäyttelystä. Tuomarinkylässä on ohjelmaa koko perheelle klo 17–21. *Jytäjyrsijät* konsertoivat klo 19, iltamusiikkia sellolla ja kitaralla kartanon salissa klo 20.

SYYSKUU

la 4.9. *Viaporin rakentajien jäljillä* -pyöräretki Itä-Helsingissä klo 10 – tutkija Markku Heikkinen, Helsingin kaupunginmuseo. Valtakunnallisten arkeologian päivien ohjelmaa.
ke 15.9. *Neulomuksia ja muisteluksia* -työpaja klo 13–15 Sederholmin talossa.
to 16.9. *Pula-ajan parhaat niksit* -työpaja Koulumuseossa klo 14–19.
su 26.9. Yleisöopastus klo 14 *Tyylikästä* -näyttelyssä Tuomarinkylän kartanomuseossa.
su 26.9. *Wallenbergin meriseikkailu* -musiikki-teatteriesitys klo 19 Sederholmin talossa. Pääsymaksu 12/8 €.
to 30.9. Unimaailmoja ja kummitusjuttuja *Hämärän rajamailla* -tapahtumassa klo 19–23 Sederholmin talossa.

LOKAKUU

ke 6.10. *Vanhanajan satutunti* klo 9.30 Lastenmuseossa.
to 7.10. Yleisöopastus ruotsiksi klo 15 Yö-näyttelyssä Sederholmin talossa.
to 7.10. *Syksyn koululaulut*. Yhteislauluilla klo 18–20 Koulumuseossa.
su 10.10. *Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti* klo 14 Tuomarinkylän kartanomuseossa.
ke 13.10. *Neulomuksia ja muisteluksia* -työpaja klo 13–15 Sederholmin talossa.
to 14.10. Yleisöopastus klo 17.30 Yö-näyttelyssä Sederholmin talossa.
to 21.10. Yleisöopastus klo 17.30 *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyssä Hakasalmen huvilassa.
ke 27.10. *Muistojen paikat* -kuvatyöpaja klo 13–15 kuva-arkistossa, Sofiankatu 4. Ennakkoilmoittautuminen työ-

pajaohjaaja Marja Nykäselle puh. (09) 3102 9842 tai marja.nykanen@hel.fi.
to 28.10. *Unihiekkaa* -kehtolaulukonsertti klo 18 Sederholmin talossa.

MARRASKUU

to 4.11. Esitelmä *Käytännöllistä ja kansainvälistä – 70-lukua mainonnan silmin* klo 18 Hakasalmen huvilassa – tutkimuspäällikkö, FT Minna Sarantola-Weiss
su 7.11. Taiteilijaopastus klo 15 *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyssä Hakasalmen huvilassa.
to 11.11. Yleisöopastus ruotsiksi klo 15 *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyssä Hakasalmen huvilassa.
to 11.11. Yleisöopastus klo 17.30 *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyssä Hakasalmen huvilassa.
su 14.11. *Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti* klo 14 Tuomarinkylän kartanomuseossa.
ke 17.11. *Neulomuksia ja muisteluksia* -työpaja klo 13–15 Sederholmin talossa.
to 18.11. Esitelmä *Suomalainen sänky* klo 18 Sederholmin talossa – FM Marja-Liisa Lehto
su 21.11. Taiteilijaopastus klo 15 *Asfalttia ja auringonkukkia* -näyttelyssä Hakasalmen huvilassa.
24.11.–15.12. *Museokerhon joulukurssi* 7–10-vuotiaille keski-ikäisille klo 14–15.30 Lastenmuseossa.
su 28.11. *Adventin avaus* Kaupunginmuseon joulukauden perinteiset avajaiset Sofiankatu 4:ssä klo 12–15. Tiernapojat klo 13 Sederholmin talossa. Tiernapojat klo 14.30 Ruiskumestarin talossa. Tiernapojat klo 16 Tuomarinkylässä. Jouluaskartelua klo 13–16 Lastenmuseossa.
28.11.–9.1.2011 Ruiskumestarin talo ja Tuomarinkylän kartanomuseo perinteisessä jouluasussa.

JOULUKUU

ke 8.12. *Neulomuksia ja muisteluksia* -työpaja klo 13–15 Sederholmin talossa.
to 9.12. *Joulun koululaulut*. Yhteislauluilla klo 18–20 Koulumuseossa.
pe 10.12. Yleisöopastus ruotsiksi klo 15 Yö-näyttelyssä Sederholmin talossa.

TAMMIKU

2.–6.1. *Glögikahvila* klo 17–22 Sederholmin talossa.
to 13.1. *Tieteiden yö* klo 18–22 Sofiankatu 4:ssä ja Sederholmin talossa. Tietoiskuluentoja, erikoisopastuksia ja musiikkia.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO – MUSEOT JA NÄYTTELYT ELOKUU–JOULUKUU 2010

	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO Sofiankatu 4, puh. 3103 6630. Auki ma–pe klo 9–17 sekä to klo 9–19, la–su klo 11–17. Museokaupan aukioloajat ovat samat. Kuva-arkisto on auki ma ja to klo 10–15 sekä kuukauden ensimmäisenä torstaina klo 10–17.45, kiinni 27.12. ja 30.12.		Kaupunginmuseon päärakennuksessa (tavaratalo vuodelta 1913) on esillä Horisontissa Helsinki -näyttely, joka kertoo selkeästi ja tyylikkäästi kaupungin vaiheista 450 vuoden aikana. Kino Engel 2:ssa esitetään Helsinki-aiheisia filmejä.
	HAKASALMEN HUVILA Mannerheimintie 13, puh. 3107 8519. Auki 29.8. asti sekä 14.10.–27.2.2011 ke–su klo 11–17 sekä to klo 11–19.		Finlandia-talon vieressä, elegantissa 1840-luvun huvilassa on 29.8. asti rakastetun Helsinki-kuvaajan koko aihekirjon kattava komea valokuvanäyttely Foto Signe Brander. Asfalttia ja auringonkukkia -näyttely esittelee 14.10. lähtien Eeva Ristan ja Simo Ristan valokuvia Helsingistä vuosilta 1969–79.
	SEDERHOLMIN TALO Aleksanterinkatu 18, puh. 3103 6529. Auki 16.1.2011 asti ke–su 11–17 sekä to klo 11–19.		Kantakaupungin vanhimmassa talossa on 16.1.2011 asti Yö -näyttely, joka johdattaa entisajan helsinkiläisten makuuhuoneisiin, yötoihin ja kaupungin yöelämään, yön vaaroihin ja unien maailmaan.
	RUISKUMESTARIN TALO Kristianinkatu 12, puh. 3107 1549 tai 3103 6630. Auki 12.9. asti sekä 3.11.–9.1.2011 ke–su klo 11–17, kiinni 13.9.–2.11.		Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo vuodelta 1818 on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi.
	RATIKKAMUSEO Töölönkatu 51 A, puh. 3103 6630. Auki ma–su 11–17.		Helsingin vanhin raitiovaunuhalli (vuodelta 1900) on osa Kulttuuri- ja Korjaamo. Ratikkamuseon näyttely Vuosisadan ratikkamatka tarkastelee Helsingin raitiovaunujen vaiheita matkustajan näkökulmasta.
	KOULUMUSEO Kalevankatu 39–41, puh. 3108 7066 tai 3103 6493. Auki 31.12.2010 asti arkisin ryhmille sopimuksen mukaan.	 	Kahteen 1830–40-luvun puutaloon sijoitettu museo esittelee Helsingin koululaitoksen historiaa. Esillä on luokahuoneita, opetusvälineitä ja valokuvia. Ryhmille pidetään vanhanajan oppitunteja.
	TUOMARINKYLÄN KARTANOMUSEO Tuomarinkyläntie 7, puh. 3107 1568. Auki ke–su 11–17.		Tuomarinkylän kartano (1790-luvulta) sijaitsee peltojen keskellä Pohjois-Helsingissä. Päärakennuksen Tyylikästä -näyttely esittelee sisustustyyliä barokista funkikseen kaupunginmuseon hienon huonekalu- ja koriste-esinekeräilyllä.
	LASTENMUSEO Tuomarinkyläntie 7, puh. 3107 1568. Auki 31.12.2010 asti ke–su 11–17.		Tuomarinkylän kartanomuseon sivurakennuksessa on Lastenmuseo, jonka Mammutista marsuun -näyttely kertoo Helsingin eläimistä kautta aikain, niin tutuista kotieläimistä kuin kaukomaiden eläinvieraistakin.
	VOIMALAMUSEO Hämeentie 163, puh. 3108 7064, kiinnioloaikana 728 8440. Auki 29.8. asti ke–su klo 11–17.	 	Museo sijaitsee Helsingin kaupungin syntysijoilla Vanhassakaupungissa Vantaanjoen suulla. Vesilaitoksen turbiinipumppulaitos ja höyryvoimala sekä mylly tutustuttavat alueen vuosisatoihin teollisuusperinteisiin. Samalla retkellä voi tutustua myös läheiseen Tekniikan museoon.
	TYÖVÄENASUNTOMUSEO Kirstinkuja 4, puh. 3107 1548 ja 3103 6630. Auki 5.5.–26.9. ke–su klo 11–17.		Linnanmäen juurella sijaitseva tunnelmallinen, vastikään uudistettu museo esittelee 1900-luvun helsinkiläisten työläiskotien elämää, joka heijastaa kaikkien suomalaisten arkipäivän historiaa.

 Helsingin kaupunginmuseon kaikkiin kohteisiin on aina vapaa pääsy. Museot ja Museokauppa ovat kiinni 6.12. sekä 24.–26.12.

 Helsingin kaupunginmuseo
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. (09) 3103 6630, fax (09) 3103 6664
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingfors stadsmuseum
PB 4300
00099 HELSINGFORS STAD
Tfn (09) 3103 6630, fax (09) 3103 6664
www.helsingforsstadsmuseum.fi

Helsinki City Museum
P.O. Box 4300
FI-00099 CITY OF HELSINKI
Tel. +358 9 3103 6630, fax +358 9 3103 6664
www.helsinkicitymuseum.fi